

Stockholms Stadshus AB
Stadsledningskontoret

Dnr SSAB 2024/76
Dnr KS 2024/442

Handläggare
Stockholms Stadshus AB
Kristen Stralström
Telefon: 08-50829758

Till
Koncernstyrelsen
Kommunstyrelsen

Stadsledningskontoret
Susanne Dingle
Telefon: 08-50829261

Genomförandebeslut gällande Stockholm Vatten ABs projekt Grovrening Sickla del 2

Förslag till beslut

- A. Kommunstyrelsen respektive koncernstyrelsen för Stockholms Stadshus AB föreslår kommunfullmäktige besluta följande.
1. Genomförandebeslut för Stockholm Vatten ABs projekt Grovrening Sickla del 2 med en investeringsutgift om 1 670 miljoner kronor inklusive förväntad kostnadsutveckling godkänns.
 2. Beslutet i punkt 1 gäller under förutsättning att Stockholm Vatten och Avfall ABs och Stockholm Vatten ABs styrelsebeslut är likalydande och att beslut fattas senast 2024-05-05 och hemställs till kommunfullmäktige för godkännande.
- B. Koncernstyrelsen beslutar för egen del följande.
1. Genomförandebeslut för Stockholm Vatten ABs projekt Grovrening Sickla del 2 med en investeringsutgift om 1 670 miljoner kronor inklusive förväntad kostnadsutveckling godkänns.
 2. Beslutet i punkt 1 gäller under förutsättning att Stockholm Vatten och Avfall ABs och Stockholm Vatten ABs styrelsebeslut är likalydande och att beslut fattas senast 2024-05-05 och hemställs till kommunfullmäktige för godkännande.
 3. Beslut i ärendet justeras omedelbart.

Stockholms Stadshus AB

Ragnar Östbergs plan 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
Växel 08-508 290 00
Fax 08-508 290 80
info@stadshusab.se
stadshusab.stockholm.se

Sammanfattning

I samband med den systematiska genomlysningen av investeringar som Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) har i uppdrag att göra noterades ett större projekt, Grovrening Sickla del 2, som vid närmare granskning konstateras sakna investeringsbeslut. Projektet har samtidigt en tidsplan som anger att arbete ska påbörjas i juni 2024.

Projektet Sickla grovrening del 2 innebär en uppgradering av den mekaniska reningen av inkommande avloppsvatten som görs i Sicklaanläggningen. Den befintliga grovreningen i Sickla är i stort behov av uppgradering då anläggningen har uppnått sin tekniska livslängd samt att arbetsmiljön måste förbättras gällande bland annat luftkvalitet. Uppgraderingen av grovreningen i Sickla har avvaktat ombyggnationen av projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA) för att möjliggöra ett helhetsgrepp och säkra kapacitet, funktion och drift. Projektet bedöms som nödvändigt att genomföra för att upprätthålla funktion.

För att fullt ut säkerställa en korrekt bild av hur detta projekt hanterats bakåt i tid, samt vilka beslut som har fattats eller ej fattats, tillsatte Stockholm Stadshus AB en extern granskning. För att undvika ersättningsanspråk för stillestånd samt förseningar i projektet Stockholm framtida avloppsrening (SFA), behövde utredningen göras skyndsamt.

Utredningen visar att projektet saknar såväl inriktnings- som genomförandebeslut, och därmed beslut om finansiering. Koncernstyrelsens investeringsanvisningar har inte heller följts, det gäller såväl de tidigare som de förtydligade anvisningarna som koncernstyrelsen fattade beslut om i juni 2023, bland annat för projekt som överstiger 1000 miljoner kronor. Den externa granskningen har även visat att upphandlingen är utformad på ett sätt som gör att ersättningsanspråk kan riktas mot bolaget om arbetet inte påbörjas enligt plan. Dessutom riskeras SFA-projektet att försenas med stora konsekvenser.

I oktober 2018 anmäldes ett ärende i Stockholm Vatten AB:s styrelse där omfattning och tidsplan för ett antal reinvesteringar beskrivs. Här ingår Sickla grovrening del 1 och 2 med en total prognos om 492 miljoner kronor. Av ärendet framgår att reinvesteringarna ska beslutas om i sedvanlig ordning enligt gällande investeringsanvisningar. I november 2018 godkände bolagets styrelse ett genomförandebeslut för Sickla grovrening del 1, bergentreprenad, för 203 miljoner kronor. Ett reviderat genomförandebeslut på 298 miljoner kronor för denna del godkändes av bolagets styrelse i mars 2022. Del 1 av projektet bedömdes ej överstiga 300 miljoner kronor och behandlas då, enligt investeringsreglerna, i bolagets styrelse. Motsvarande beslut för Sickla grovrening del 2 saknas.

Den upphandling som bland annat omfattar Grovrening Sickla del 2 påbörjades hösten 2020 och kontrakt tecknades i mars 2022.

Upphandlingen genomfördes i enlighet med den övergripande planeringen för arbeten i reningsverket. Enligt produktionstidplanen ska arbetet påbörjas i juni 2024. Om inte arbetet påbörjas i juni 2024 kan ersättningsanspråk riktas mot bolaget samt SFA-projektet inklusive nedläggningen av Bromma reningsverk förskjutas i tid. Bromma reningsverk har endast miljötillstånd för fortsatt drift under ombyggnationstiden i Henriksdal och Sickla fram till 2029. Detta riskerar i förlängningen förmågan att rena avloppsvatten.

Den situation som detta har skapat föranleder en extraordinär hantering av ärendet. Projektet har planerats och upphandlats utan att ha föregåtts av den sedvanliga beslutsprocessen där såväl inriktningsbeslut som genomförandebeslut skulle förelagts kommunfullmäktige. Utöver det så har det hanterats i strid med gällande investeringsanvisningar.

Grovrening Sickla del 2 omfattar installationer och maskiner. Projektet har en budget på 1 380 miljoner kronor i december 2023 års kostnadsnivå. Med beräknad framtida kostnadsutveckling som inkluderar prognostiserade prisökningar för ingående installationer och maskiner fram till 2028 beräknas slutkostnaden bli 1 670 miljoner kronor.

Projektet bedöms funktionellt nödvändigt och för att inte riskera förseningar av SFA-projektet med stora konsekvenser anser koncernledningen och stadsledningskontoret att det är nödvändigt att föreslå koncernstyrelsen att fatta ett genomförandebeslut om 1 670 miljoner kronor inklusive förväntad kostnadsutveckling för projekt Grovrening Sickla del 2, som därmed inte föregås av ett inriktningsbeslut.

Koncernledningen och stadsledningskontoret ser mycket allvarligt på det inträffade. Bolaget ska följa de av koncernledningen beslutade investeringsanvisningarna. Koncernledningen och stadsledningskontoret anser vidare att bolagets förslag att projektet löpande rapporteras till styrgruppen för SFA i likhet med övriga reinvesteringsprojekt i Henriksdals reningsverk är funktionellt. Projektet ska även rapporteras enligt gällande investeringsanvisningar till Stockholms Stadshus AB. Utöver det uppdrar koncernledningen och stadsledningskontoret till bolaget att återkomma med ett förslag på utformning av en återkommande lägesrapportering till koncernstyrelsen. Givet den uppkomna situationen samt att projektet har en budget över 1 000 miljoner kronor ska frekvensen på lägesrapporteringen säkerställa att koncernstyrelsen på ett fullgott sätt är löpande informerad om huruvida projektet håller sig inom beslutad projektbudget.

Bakgrund

I Sicklaanläggningen renas inkommande avloppsvatten genom mekanisk rening i grovreningen. Uppgradering av grovreningen avseende på funktion och arbetsmiljö har inte utförts i avvaktan på ombyggnad i projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA). Endast nödvändiga underhållsinsatser har utförts för att säkerställa nuvarande drift. Då SFA-projektet byggs ut påverkas hela den befintliga anläggningen i Sickla och uppgraderingen av grovreningen är nödvändig för framtida kapacitet, funktion och drift. Projektet Sickla grovrening del 2 innebär en uppgradering av den mekaniska rening av inkommande avloppsvatten som görs i Sicklaanläggningen. Den befintliga grovreningen i Sickla är i stort behov av uppgradering då anläggningen har uppnått sin tekniska livslängd samt att arbetsmiljön måste förbättras exempelvis i fråga om luftkvalitet.

I både det ursprungliga genomförandebeslutet för SFA från maj 2014 och det reviderade genomförandebeslutet för SFA från april 2017 konstaterades att reinvesteringar och underhållsåtgärder i befintliga anläggningar skulle hållas skiljt från SFA-projektets investeringar och finansieras av Stockholm Vatten och Avfall ABs ordinarie investeringsbudget. I oktober 2018 anmäldes ett ärende där omfattning och tidsplan för ett antal reinvesteringar beskrivs. Av ärendet framgår att reinvesteringarna ska beslutas om i sedvanlig ordning enligt gällande investeringsanvisningar. Investeringsdelen för bergentreprenaden, Grovrening Sickla del 1, godkändes av bolagsstyrelsen i november 2018 och reviderat genomförandebeslut godkändes av bolagsstyrelsen i mars 2022.

Motsvarande beslut saknas för Grovrening Sickla del 2 som innefattar installationer och maskiner. Enligt upphandlad entreprenad och arbetsplan ska arbetet påbörjas juni 2024. Koncernstyrelsens tillämpningsanvisningar för projekt över 300 miljoner kronor och sen 1 januari 2024 1 000 miljoner kronor, har i detta projekt inte följts. Tidsramarna som nu är satta i genomförd upphandling möjliggör inte heller för att nu genomföra moment med exempelvis inriktningsbeslut innan genomförandebeslut.

Reinvesteringarna som angavs i anmälningsärendet till Stockholm Vatten AB:s styrelse i oktober 2018 baserades på en prognos för investeringsbelopp i prisnivå januari 2018. I den bedömda prisbilden för entreprenadarbeten och omfattning beaktades inte kostnader för risk- och oförutsedda händelser under projektering, upphandling och entreprenadarbetet. Totalt beräknades projektet

Grovrening Sickla, del 1 och del 2, då kunna genomföras för 492 miljoner kronor.

För att fullt ut säkerställa en korrekt bild av hur detta projekt hanterats bakåt i tid, samt vilka beslut som har fattats eller ej fattats, tillsatte Stockholm Stadshus AB en extern granskning. För att undvika ersättningsanspråk för stillestånd samt förseningar i projektet Stockholm framtida avloppsrening (SFA), behövde utredningen göras skyndsamt.

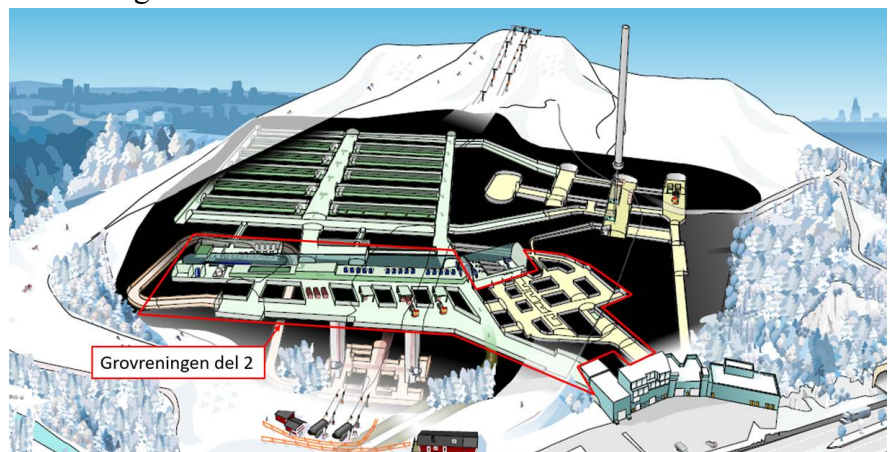
Utredningen visar att projektet saknar såväl inriktnings- som genomförandebeslut, och därmed beslut om finansiering. Koncernstyrelsens investeringsanvisningar har inte heller följts, det gäller såväl de tidigare som de förtydligade anvisningarna som koncernstyrelsen fattade beslut om i juni 2023, bland annat för projekt som överstiger 1000 miljoner kronor. Den externa granskningen har även visat att upphandlingen är utformad på ett sätt som gör att ersättningsanspråk kan riktas mot bolaget om arbetet inte påbörjas enligt plan.

Tidigare beslut

- Anmälningens ärende i Stockholm Vatten ABs styrelse i oktober 2018, totalprognos Grovrening Sickla 492 miljoner kronor.

Ärendet

Inom projektet för SFA påbörjades bergarbeten (Grovrening Sickla del 1) för om- och nybyggnationen av Sicklaanläggningen år 2018. Figur 1 visar den äldre befintliga anläggningen till höger, svagt guldfärgad, och den nya planerade utbyggda anläggningen i ljusgrönt till vänster i bilden. Inramat i rött visas den nya grovreningen som innefattar både de äldre delarna i gult till höger och nya delarna i grönt till vänster. För mer detaljerad bild se Figur 2 under avsnittet omfattning

Grovrening Sickla del 1, bergrummet, som ska inrymma maskiner och installationer för den nya grovreningen i Sickla blir färdigställt år 2024. Under 2024-2028 ska byggentreprenören, som kommer att agera som generalentreprenör i Sickla, påbörja byggnationerna samt upphandling av installationsentreprenader för anläggningen.

Alternativa lösningar

Nollalternativ

Det saknas alternativ till att genomföra projektet. Projektet SFA är i genomförandeskede och det finns beslut om att lägga ner Bromma avloppsreningsverk. Nödvändiga tillstånd för att fortsätta driften i Bromma sträcker sig som längst till 2029. Att inte genomföra byggnationen av ny grovrening i Sickla innebär att möjligheten att rena avloppsvatten äventyras. Då avtal är tecknat med entreprenör kan även skadeståndsanspråk riktas mot bolaget om bolaget inte fullföljer projektet.

Förordad lösning

Om- och nybyggnationen av grovreningen i Sickla är nödvändig för att möjliggöra överledning av avloppsvatten från Bromma avloppsreningsverk. Den befintliga anläggningen i Sickla är i stort behov av uppgradering och installation av ny utrustning.

Grovrening Sickla del 1 med bergarbeten slutförs under 2024.

Grovrening Sickla del 2 som behandlas i detta förslag till genomförandebeslut avser bl.a. installation av ny utrustning. Om Grovrening Sickla del 2 inte genomförs kan inte den nya grovreningen i Sickla färdigställas.

Föreslagen beslutsordning

Grovrening Sickla del 2 ska enligt stadens investeringsregler föregås av utredningsbeslut i bolagsstyrelsen, inriktningsbeslut följt av genomförandebeslut i bolagsstyrelsen, koncernstyrelsen, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Sedan årsskiftet gäller även särskilda tillämpningsanvisningar för projekt över 1 000 miljoner kronor. Den upphandling som bland annat omfattar detta arbete påbörjades hösten 2020 och kontrakt tecknades i mars 2022. Upphandlingen genomfördes i enlighet med den övergripande planeringen för arbeten i reningsverket. Enligt produktionstidplanen ska arbetet påbörjas juni 2024. Om inte arbetet påbörjas juni 2024 kan ersättningsanspråk riktas mot staden samt konsekvenser uppstå som redovisats ovan.

Den situation som detta har skapat föranleder en extraordinär hantering av ärendet. Projektet har planerats och upphandlats utan sedvanlig beslutsordning. Utöver det så har projektet hanterats i

strid med gällande investeringsanvisningar. Med tanke på konsekvenserna om projektet försenas eller inte genomförs är det nödvändigt att föreslå att genomförandebeslut fattas, utan att föregås av inriktningsbeslut. Projektet kommer löpande rapporteras till styrgruppen för SFA i likhet med övriga reinvesteringsprojekt i Henriksdals reningsverk.

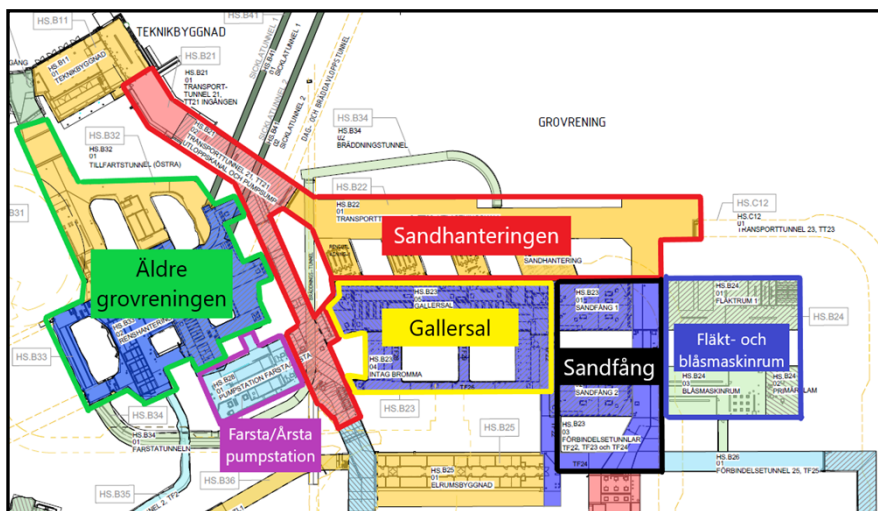
Bolaget förordar i sitt förslag till beslut till bolagets styrelse utifrån nuläget att dagens grovrening i Sickla uppgraderas, varför del 2 av investeringen för att bygga en ny, uppgraderad grovrening i Sickla är motiverad.

Omfattning

Genomförandet av Grovrening Sickla del 2 avser bygg-, och installationsarbeten för samtliga teknikområden;

Bygg/Maskin/VVS/El/Automation. Figur 2 redovisar de ytområden med funktioner som projekterats och omfattar detta ärende.

Farsta/Årsta pumpstation ingår inte i detta ärende då den har ett eget beslut.

Figur 2 redovisar de ytområden med funktioner som projekterats i detta ärende.

Organisation och ansvarsfördelning

Detta investeringsprojekt utförs i samband med byggnation av Sickla inom projekt SFA. Projekteringen och genomförandet kommer att utföras av SFA-projektet, med finansiering av Stockholm Vatten och Avfall ABs ordinarie investeringsbudget. Bolaget föreslår att projektet löpande rapporteras till styrgruppen för SFA.

Tidplan

Tidplan för bygg- och installationsentreprenaden är enligt följande:

- Planering och samordning med generalentreprenör 2022 - 2024
- Genomförande bygg 2024 - 2028

- Genomförande installationer 2024 - 2027
- Driftsättning 2027 - 2028
- Avslut och överlämning 2028

Ekonomi

Utgifter

Moment	Indikativ totalbudget	Beräknat framtida index
Projektledning och stab	92 000 000	119 000 000 kr
Projektering	87 000 000	87 000 000 kr
Byggledning	48 000 000	61 000 000 kr
Entreprenadkostnad Bygg	366 000 000	440 000 000 kr
Entreprenadkostnad Maskin	193 000 000	241 000 000 kr
Entreprenadkostnad VVS	64 000 000	80 000 000 kr
Entreprenadkostnad EL	29 000 000	36 000 000 kr
Entreprenadkostnad Automation	22 000 000	26 000 000 kr
Strategiska underentreprenader (SUE)*	171 000 000	207 000 000 kr
Risker, kalkylerade	237 000 000	287 000 000 kr
Oförutsett (10%)	70 000 000	86 000 000 kr
Summa:	1 379 000 000 kr	1 670 000 000 kr

*SUE upphandlas i samverkan mellan entreprenören och SVOA.
Kalkylen är framtagen i prisnivå 2023–12.

Projektet beräknas vara klart 2028 och beräknad kolumn med framtida index innehåller prognosen för framtida kostnadsutveckling för ingående material och arbete. Investeringsutgiften finns upptagen i bolagets nuvarande investeringsvolym.

Risker

De identifierade riskerna med störst påverkan är:

- Försenat beslut för del 2 medför stora kostnader för stillestånd i redan genomförd upphandling. Generalentreprenören har handlat upp underentreprenörer enligt beslutad produktionstidplan.
- Tidigare beskrivna konsekvenser om SFA försenas.

Övriga projektrisker:

- Försening av färdigställande av bergutrymmen för grovreningen.
- Upphandling av installationsentreprenörer blir dyrare än förväntat.

- Komplex att arbeta mot system i drift, installationer sker parallellt med drift.
- Tillkommande och sena ändringar komplicerar driftsättning för automation.
- Bergsprängning i gränssnittet vid motgjutna ytor utförs ej optimalt på grund av att bergentreprenörer ej har incitament för att optimera mot betong

Samtliga dessa risker arbetas det aktivt med inom projektet för att minimera konsekvenserna av.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts gemensamt av Stockholms Stadshus AB och stadsledningskontoret. Synpunkter och förslag

Koncernledningen och stadsledningskontoret konstaterar att Grovrening Sickla del 2 är ett nödvändigt projekt för att säkerställa funktion, drift och kapacitet för reningen av avloppsvatten. Koncernledningen och stadsledningskontoret konstaterar också att projektet ska, enligt gällande produktionstidplan, påbörjas i juni 2024. Ett entreprenadavtal tecknades i mars 2022 för en betydande del av projektet. Koncernledningen och stadsledningskontoret konstaterar att projektet har planerats och upphandlats utan att ha föregåtts av den sedvanliga beslutsprocessen där såväl inriktningsbeslut som genomförandebeslut skulle förelagts kommunfullmäktige. Utöver det så har projektet hanterats i strid med gällande investeringsanvisningar. Den externa utredning som genomförts bekräftar ovanstående.

Den situation som detta har skapat föranleder en extraordinär hantering av ärendet. För att undvika ersättningsanspråk samt att inte riskera ytterligare förseningar av SFA med stora konsekvenser som följd, anser koncernledningen och stadsledningskontoret att det är nödvändigt att projektet drivs enligt plan. Förseningar i Grovrening Sickla del 2 är direkt kopplade till nedläggningen av Bromma avloppsreningsverk. Därutöver har avtalet med entreprenör redan tecknats. Arbetet med bergentreprenaden i Grovrening Sickla del 1 färdigställs under våren 2024 och möjliggör att byggarbeten samt installationer kan påbörjas för att byta ut utrustningen och förbereda anläggningen inför anslutningen av Bromma avloppsreningsverk.

Koncernledningen och stadsledningskontoret kan vidare konstatera att den bedömda investeringsutgiften ökat betydligt jämfört med anmälningsärendet i Stockholm Vatten ABs styrelse i oktober 2018.

Koncernledningen och stadsledningskontoret utgår ifrån att projektet är kvalitetssäkrat i alla dess delar.

Koncernledningen och stadsledningskontoret ser mycket allvarligt på det inträffade. Bolaget ska följa de av koncernledningen beslutade investeringsanvisningarna. Koncernledningen och stadsledningskontoret anser vidare att bolagets förslag att projektet löpande rapporteras till styrgruppen för SFA i likhet med övriga reinvesteringsprojekt i Henriksdals reningsverk är funktionellt. Projektet ska även rapporteras enligt gällande investeringsanvisningar till Stockholms Stadshus AB. Utöver det uppdrar koncernledningen och stadsledningskontoret till bolaget att återkomma med ett förslag på utformning av en återkommande lägesrapportering till koncernstyrelsen. Givet den uppkomna situationen samt att projektet har en budget över 1 000 miljoner kronor ska frekvensen på lägesrapporteringen säkerställa att koncernstyrelsen på ett fullgott sätt är löpande informerad om huruvida projektet håller sig inom beslutad projektbudget. Koncernledningen och stadsledningskontoret utgår från att bolaget arbetar aktivt med riskminimering och att även det arbetet tydligt beskrivs i rapporteringen framgent.

Koncernledningen och stadsledningskontoret förutsätter att bolaget vidtar åtgärder för att liknande situation ej uppstår.

Fredrik Jurdell
VD

Anette Scheibe Lorentzi
Vice VD

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande Stockholm Vatten AB

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Jurdell, VD	2024-04-10
Anette Scheibe Lorentzi, Vice VD	2024-04-10